

TRACTATUS II.

Ab eo versiculo : *Scribo vobis, filioli, quia remittuntur vobis peccata per nomen ejus* : usque ad istum, *Qui autem fecerit voluntatem Dei, manet in æternum, sicut et ipse manet in æternum.*

I. OMNIA quæ leguntur de Scripturis sanctis¹, ad instructionem et salutem nostram ; intente oportet audire. Maxime tamen memoriæ commendanda sunt, quæ adversus hæreticos valent plurimum : quorum insidiæ infirmiores quosque et negligentiores circumvenire non cessant. Mementote Dominum nostrum et salvatorem Jesum Christum, et mortuum esse pro nobis et resurrexisse² ; mortuum scilicet propter delicta nostra, resurrexisse propter justificationem nostram. Sicut modo audistis, quia Discipulorum duorum, quos invenit in via, tenebantur oculi ne eum agnoscerent³ : et invenit eos desperantes de redemptione quæ erat in Christo, et existimantes jam illum passum et mortuum fuisse, sicut hominem, nec tanquam Filium Dei putantes semper vivere ; et in carne ita mortuum ut non revivisceret, sed tanquam unum ex Prophetis : sicut verba eorum paulo ante qui intenti eratis, audistis. Tunc aperuit illis Scripturas, incipiens a Moyse per omnes Prophetas, ostendens eis omnia quæ passus erat prædicta fuisse : ne illi magis moverentur, si resurrexisset Dominus, et magis ei non crederent, si de illo ista ante

¹ Habitus secunda feria Paschæ, juxta vet. Cod. — ² Rom. II, 25. — ³ Luc. XXIV, 16, etc.

dicta non essent. Firmitas enim fidei in eo est, quia omnia quæ evenerunt in Christo, prædicta sunt. Discipuli ergo eum non agnoverunt, nisi in fractione panis. Et vere qui non sibi judicium manducat et bibit, in fractione panis Christum agnoscit¹. Postea et illi undecim putabant se spiritum videre. Præbuit se palpandum, qui se præbuit crucifigendum ; crucifigendum inimicis, palpandum amicis : medicus tamen omnium, et illorum impietatis, et istorum incredulitatis. Namque audistis cum Actus Apostolorum legerentur, quot millia crediderunt ex interfecto-ribus Christi² : Si crediderunt postea qui occiderant, non erant credituri qui paululum dubitabant ? Et ipsis tamen, (quod maxime debetis animadvertere, et memoriæ vestræ mandare, quia contra insidiosos errores Deus voluit ponere firmamentum in Scripturis, contra quas nullus audet loqui, qui quoquo modo se vult videri Christianum :) cum se palpandum præbuisset, non illi suffecit, nisi de Scripturis confirmaret cor credentium : prospiciebat enim nos futuros ; in quo quod palpemus nos non habemus, sed quod legamus habemus. Si enim propterea illi crediderunt, quia tenuerunt et palpaverunt : nos quid faciemus ? Jam Christus ascendit in cœlum ; non est venturus nisi in fine, ut judicet de vivis et mortuis : unde credituri sumus, nisi unde et ipsos palpantes voluit confirmari ? Aperuit enim illis Scripturas, et ostendit eis quia oportebat pati Christum, et impleri omnia quæ de illo scripta sunt in Lege Moysi et Prophetis et Psalmis. Omnem veterem textum Scripturarum circumplexus est. Quidquid illarum Scripturarum est, Christum sonat : sed si aures inveniatur. Et aperuit eis sensum, ut intelligerent Scripturas. Unde et nobis hoc orandum est, ut ipse sensum nostrum aperiat.

¹ I Cor. XI, 29. — ² Act. I, 41.

II. Quid autem ostendit Dominus scriptum de se in Lege Moysi et Prophetis et Psalmis? quid ostendit? Ipse dicat. Breviter hoc Evangelista posuit, ut nos nossemus, quid in tanta latitudine Scripturarum credere et intelligere debeamus. Certe multæ sunt paginæ, et multi libri, hoc habent omnes quod dixit Dominus breviter Discipulis suis. Quid est hoc? « Quia oportebat pati Christum, et » resurgere tertia die ¹. » Habes jam de sponso, quia oportebat Christum pati et resurgere. Commendatus est nobis sponsus. De sponsa videamus quid dicat: ut tu cum cognoveris sponsum et sponsam, non sine causa ad nuptias venias. Celebratio enim nuptiarum omnis celebratio: Ecclesiæ nuptiæ celebrantur. Ducturus est uxorem filius regis, et ipse filius regis rex: et qui frequentant, ipsi sunt sponsa. Non quomodo in nuptiis carnalibus alii frequentant nuptias, et alia nubit: in Ecclesia qui frequentant, si bene frequentant, sponsa fiunt. Omnis enim Ecclesia sponsa Christi est, cujus principium et primitiæ caro Christi est: ibi juncta est sponsa sponso in carne. Merito carnem ipsam cum commendaret, panem fregit: et merito in fractione panis aperti sunt oculi Discipulorum, et agnoverunt eum. Quid ergo dixit Dominus scriptum esse de se in Lege et Prophetis et Psalmis? Quia oportebat pati Christum. Si non adderet, et resurgere, recte illi plangerent, quorum oculi tenebantur: sed et resurgere prædictum est. Et ut quid hoc? Quare oportebat pati Christum et resurgere? Propter illum Psalmum, quem vobis maxime commendavimus, quarta sabbati, statione prima novissimæ hebdomadis. « Quare oportebat Christum pati et » resurgere? » Propterea: « Commemorabuntur et con- » vertentur ad Dominum universi fines terræ, et adora- » bunt in conspectu ejus universæ patriæ gentium ². »

¹ Luc. xxiv, 46. — ² Psal. xxi, 28.

Nam ut noveritis, quia oportebat pati Christum et resurgere; et hic quid addidit, ut post commendationem sponsi commendaret et sponsam? « et prædicari, inquit, in nomine ejus poenitentiam et remissionem peccatorum per » omnes gentes, incipiens ab Jerusalem ¹. » Audistis, fratres, tenete. Nemo dubitet de Ecclesia, quia per omnes gentes est: nemo dubitet, quia ab Jerusalem coepit, et omnes gentes implevit. Agnoscimus agrum ubi vitis plantata est: cum autem creverit, non agnoscimus, quia totum occupavit. Unde coepit? ab Jerusalem. Quo pervenit? ad omnes gentes. Paucæ remanserunt, omnes tenebit. Interea dum omnes tenet, aliqua sarmenta inutilia visa sunt agricolæ præcidenda: et fecerunt hæreses et schismata. Non vos inducant præcisa, ut præcidamini: hortamini magis quæ præcisa sunt, ut iterum inserantur. Manifestum est Christum passum, resurrexisse, et ascendisse in coelum: manifestata est et Ecclesia, quia prædicatur in nomine ejus poenitentia et remissio peccatorum per omnes gentes. Unde coepit? Incipiens ab Jerusalem. Audit stultus, vanus, et quid amplius dicturus sum quam cæcus, qui tam magnum montem non videt; qui contra lucernam in candelabro positam oculos clausit?

III. Cum eis dicimus, Si Christiani catholici estis, communicate illi Ecclesiæ unde Evangelium toto orbe diffunditur; illi Jerusalem communicate, quando eis dicimus, respondent nobis, Non communicamus illi civitati, ubi occisus est rex noster, ubi occisus est Dominus noster: quasi oderint civitatem ubi occisus est Dominus noster. Occiderunt Judæi quem invenerunt in terra, exsufflant isti eum qui sedet in coelo. Qui sunt pejores, qui contempserunt quia hominem putabant, an qui sacramenta ejus exsufflant, quem jam Deum confitentur? Sed oderunt vide-

¹ Luc. xxiv, 47.

licet civitatem, in qua occisus est Dominus ipsorum. Pii homines et misericordes, multum dolent occisum esse Christum, et occidunt in hominibus Christum. At ille dilexit illam civitatem, et misertus est ejus: inde dixit incipere prædicationem suam, Incipiens ab Jerusalem. Ille ibi principium fecit prædicationis nominis sui: et tu exhorrescis communionem illius civitatis? Non est mirum si præcisus odisti radicem. Quid ait ille discipulis suis? « Estote sedentes in civitate, quia ego mitto promissionem nem meam in vos¹. » Ecce quam civitatem oderunt. Forte amarent, si Judæi interfectores Christi in illa habitarent. Manifestum est enim omnes interfectores Christi, id est Judæos, expulsos esse de illa civitate. Quæ habebat sævientes in Christum, habet adorantes Christum. Propterea illam isti oderunt, quia Christiani in illa sunt. Ibi voluit sedere Discipulos suos, et ibi illis mittere Spiritum sanctum. Ubi inchoata est Ecclesia, nisi ubi venit de coelo Spiritus sanctus, et implevit uno loco sedentes centum viginti²? Duodenarius ille numerus decuplatus erat. Sedebant centum viginti homines, et venit Spiritus sanctus, et implevit totum locum, et factus est sonus, quasi ferretur flatus vehemens, et linguæ divisæ sunt velut ignis. Audistis Actus Apostolorum³, hodie lecta est ipsa lectio: Cœperunt linguis loqui quomodo Spiritus dabat eis pronuntiare. Et omnes qui aderant illic, de diversis gentibus venientes Judæi, agnoscebant unusquisque linguam suam; et mirabantur illos idiotas et imperitos subito didicisse non unam aut duas linguas, sed omnium omnino gentium. Ubi ergo jam omnes linguæ sonabant, omnes linguæ credituræ ostendebantur. Isti autem qui multum

¹ Luc. xxiv, 49. — ² Act. 1, 15, et 11, 2. — ³ Liber Act. Apost. anniversaria solemnitate post Passionem Domini recitabatur ex Tract. vi in Evang. Joan. n. 18.

amant Christum, et ideo nolunt communicare civitati quæ interfecit Christum, sic honorant Christum, ut dicant illum remansisse ad duas linguas, latinam, et punicam, id est, afram. Solas duas linguas tenet Christus? Istæ enim duæ linguæ solæ sunt in parte Donati, plus non habent. Evigilemus, fratres, videamus potius donum Spiritus Dei, et credamus ante dictis de illo, et videamus impleta quæ ante dicta sunt in Psalmo: « Non sunt loquelæ neque sermones, quorum non audiantur voces eorum¹. » Et ne forte ipsæ linguæ venerunt ad unum locum, et non potius donum Christi venit ad omnes linguas, audi quid sequitur: « In omnem terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum². » Quare hoc? « Quia in sole posuit tabernaculum suum³, » id est, in manifesto. Tabernaculum ejus, caro ejus; tabernaculum ejus, Ecclesia ejus: in sole posita est, non est in nocte, sed in die. Sed quare illi non agnoscunt? Redite ad lectionem, ad quam heri finis factus est, et videte quare non agnoscunt: « Qui odit fratrem suum, in tenebris ambulat, et nescit quo eat; quoniam tenebræ excæcaverunt oculos ejus⁴. » Nos ergo sequentia videamus, et non simus in tenebris. Unde non erimus in tenebris? si amemus fratres. Unde probatur quia amamus fraternitatem? quia non scindimus unitatem, quia tenemus charitatem.

IV. « Scribo vobis, filioli, quia remittuntur vobis peccata per nomen ejus⁵. » Ideo, filioli, quia dimissis peccatis nascimini. Sed per cujus nomen remittuntur peccata? Numquid per Augustini? Ergo nec per nomen Donati. Videris quis Augustinus, aut quis Donatus, nec per nomen Pauli, nec per nomen Petri. Nam dividuntibus sibi Ecclesiam, et partes facere de unitate conantibus, parturiens

¹ Psal. xviii, 4. — ² Ibid. 5. — ³ Ibid. 6. — ⁴ 1 Joan. ii, 11. — ⁵ Ibid. 12.

parvulos mater charitas in Apostolo, exponit viscera sua, conscindit quodammodo verbis ubera sua, plorat filios quos videt efferri, revocat ad unum nomen eos qui multa nomina sibi facere volebant, repellit ab amore suo ut Christus ametur, et dicit: « Numquid Paulus pro vobis » crucifixus est, aut in nomine Pauli baptizati estis¹? » Quid dicit? Nolo mei sitis: ut mecum sitis, mecum estote: omnes illius sumus qui pro nobis mortuus est, qui pro nobis crucifixus est: unde et hic: « Dimittuntur vobis » peccata per nomen ejus, » non per hominis alicujus.

V. « Scribo vobis patres². » Quare primo filii? « Quia » remittuntur vobis peccata per nomen ejus³, » et regeneramini in novam vitam, ideo filii. Patres quare? « Quia » cognovistis eum qui a principio est⁴: » principium enim ad paternitatem pertinet. Novus Christus in carne, sed antiquus in divinitate. Quam antiquus putamus? quot annorum? Putamus-ne major quam mater sua⁵? Major plane quam mater; omnia enim per ipsum facta sunt. Si omnia, et ipsam matrem antiquus fecit, de qua nasceretur novus. Putamus-ne ante matrem solam? Et ante avos matris antiquus. Avus matris ipsius Abraham: et Dominus dicit: « Ante Abraham ego sum⁶. » Ante Abraham dicimus? Coelum et terra antequam esset homo, facta sunt. Ante ista fuit Dominus, imo et est. Optime enim non ait: Ante Abraham ego fui; sed, Ante Abraham ego sum. Quod enim dicitur quia fuit, non est; et quod dicitur quia erit, nondum est: ille non novit nisi esse. Secundum quod Deus est, esse novit: fuisse et futurum esse non novit. Dies est ibi unus, sed sempiternus. Non ponunt illum diem in medio hesternus et crastinus: hesterno enim die

¹ 1 Cor. I, 13. — ² 1 Joan. II, 13. — ³ Ibid. 21. — ⁴ Ibid. 13. — ⁵ Joan. V, 3. — ⁶ Id. VII, 5.

finito, incipiens hodiernus venturo crastino finietur. Ille unus dies ibi est sine tenebris, sine nocte, sine spatiis, sine mensura, sine horis. Quod vis illum die: si vis, dies est; si vis, annus est; si vis anni sunt. Dictum est enim de ipso die: « Et anni tui non deficient¹. » Quando autem dictus est dies? quando dictum est Domino: « Ego » hodie genui te². » Ab æterno Patre genitus, ex æternitate genitus, in æternitate genitus: nullo initio, nullo termino, nullo spatio latitudinis; quia est quod est, quia ipse est qui est. Hoc nomen suum dixit Moysi: « Dices » eis, Qui est, misit me ad vos³. » Quid ergo ante Abraham? quid ante Noë? quid ante Adam? Audi Scripturam: « Ante luciferum genui te⁴. » Postremo ante coelum et terram. Quare? « Quia omnia per ipsum facta sunt, et sine » ipso factum est nihil. » Ideo patres agnoscite: patres enim fiunt agnoscendo quod est ab initio.

VI. « Scribo vobis juvenes⁵. » Filii sunt, patres sunt, juvenes sunt; filii quia nascuntur; patres, quia principium agnoscunt: juvenes quare? « Quia vicistis malignum. » In filiis nativitas, in patribus antiquitas, in juvenibus fortitudo. Si malignus a juvenibus vincitur, pugnat nobiscum. Pugnat, sed non expugnat. Quare? Quia nos sumus fortes, an quia ille est fortis in nobis, qui inter manus persequentium infirmus inventus est? Ille nos fortes fecit, qui persequentibus non restitit. Crucifixus est enim ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei⁶.

VII. « Scribo vobis pueri. » Unde pueri? « Quia cognovistis Patrem. Scribo vobis patres⁷: » commendat hoc, et repetit⁸: « Quia cognovistis eum qui a principio » est. » Mementote vos patres esse: si obliviscimini eum

¹ Psal. CI, 28. — ² Id. II, 7. — ³ Exod. III, 14. — ⁴ Psal. CIX, 3, et Joan. I, 3. — ⁵ 1 Joan. II, 14. — ⁶ 2 Cor. XIII, 4. — ⁷ 1 Joan. II, 14. — ⁸ Non repetit in Vulgata, nec in Græco.

qui a principio est, perdidistis paternitatem. « Scribo vobis » bis juvenes. » Etiam atque etiam considerate, quia juvenes estis: pugnate, ut vincatis; vincite, ut coronemini; humiles estote, ne cadatis in pugna. « Scribo vobis juvenes, quia fortes estis, et verbum Dei in vobis manet, et » vicistis malignum. »

VIII. Hæc omnia, fratres, quia cognovimus id quod a Principio est, quia fortes sumus, quia cognovimus Patrem: omnia ista quasi cognitionem commendant, charitatem non commendant? Si cognovimus, amemus: nam cognitio sine charitate non salvos facit. « Scientia inflat, » charitas ædificat¹. » Si confiteri vultis et non amare; incipitis dæmonibus similes esse. Confitebantur dæmones Filium Dei et dicebant: « Quid nobis et tibi²? » Et repellabantur. Confitemini et amplectimini. Illi enim timebant de iniquitatibus suis: vos amate dimissorem iniquitatum vestrarum. Sed quomodo poterimus amare Deum, si amamus mundum? Parat nos ergo inhabitari charitate. Duo sunt amores, mundi et Dei: si mundi amor habitet, non est qua intret amor Dei: recedat amor mundi, et habitet Dei; melior accipiat locum. Amabas mundum, noli amare mundum: cum exhausseris cor tuum amore terreno, hauries amorem divinum; et incipit habitare jam charitas de qua nihil mali potest procedere. Audite ergo verba purgantis modo, quasi agrum invenit corda hominum. Sed quomodo invenit? Si silvam invenit, extirpat: si agrum purgatum invenit, plantat. Plantare ibi vult arborem charitatem. Et quam silvam vult extirpare? amorem mundi. Audi extirpatorem silvæ. « Nolite diligere mundum, » hoc enim sequitur, « neque ea quæ sunt in mundo. Si quis » diligit mundum, dilectio Patris non est in ipso³. »

IX. Audistis, quia « Si quis dilexerit mundum, dilectio

¹ 1 Cor. viii, 1. — ² Matth. viii, 29. — ³ 1 Joan. ii, 15.

» Patris non est in ipso. » Ne quis dicat in corde suo falsum esse hoc, fratres: Deus dicit, per Apostolum Spiritus sanctus locutus est, nihil verius: « Si quis dilexerit » mundum, dilectio Patris non est in ipso. » Vis habere dilectionem Patris, ut sis cohæres Filii? noli diligere mundum. Exclude malum amorem mundi, ut implearis amore Dei. Vas es, sed adhuc plenus es? funde quod habes, ut accipias quod non habes. Certe jam renati sunt ex aqua et Spiritu fratres nostri: et nos ante aliquot annos renati sumus ex aqua et Spiritu. Bonum est nobis ut non diligamus mundum, ne remaneant in nobis sacramenta ad damnationem, non firmamenta ad salutem. Firmamentum salutis, est habere radicem charitatis, habere virtutem pietatis, non formam solam. Bona forma, sancta forma: sed quid valet forma, si non teneat radicem? Sarcamentum præcisum nonne in ignem mittitur? Habe formam, sed in radice. Quomodo autem radicamini, ut non eradicemini? tenendo charitatem, sicut dicit apostolus Paulus: « In charitate radicati et fundati¹. » Quomodo ibi radicabitur charitas, inter tanta sylvosa amoris mundi? Extirpate sylvas. Magnum semen posituri estis: non sit in agro quod offocet semen. Hæc sunt verba extirpantia quæ dixit: « Nolite diligere mundum, neque ea quæ » sunt in mundo. Si quis dilexerit mundum, non est charitas Patris in eo². »

X. « Quia omne quod in mundo est, desiderium est » carnis, et desiderium oculorum, et ambitio sæculi, » tria dixit, « quæ non sunt ex Patre, sed ex mundo sunt. » Et mundus transit et desideria ejus: qui autem fecerit » voluntatem Dei, manet in æternum, sicut et ipse manet » in æternum³. » Quare non amem quod fecit Deus? Quid vis utrum amare temporalia, et transire cum tempore:

¹ Ephes. iii, 17. — ² 1 Joan. ii, 16. — ³ Ibid. 17.

an mundum non amare, et in æternum vivere cum Deo? Rerum temporalium fluvium trahit: sed tanquam circa fluvium arbor nata est Dominus noster Jesus Christus. Assumpsit carnem, mortuus est, resurrexit, ascendit in cælum. Voluit se quodammodo circa fluvium temporalium plantare. Raperis in præceps? tene lignum. Volvit te amor mundi? tene Christum. Propter te factus est temporalis, ut tu fias æternus: quia et ille sic factus est temporalis, ut maneret æternus. Accessit illi aliquid ex tempore, non decessit ex æternitate. Tu autem temporalis natus es, et per peccatum temporalis factus es: tu factus es temporalis per peccatum, ille factus est temporalis per misericordiam dimittendi peccata. Quantum interest, cum duo sunt in carcere, inter reum et visitatorem ipsius? Homo enim aliquando venit ad amicum suum, et intrat visitare eum, et ambo in carcere videntur: sed multum distant et distincti sunt. Illum causa premit, illum humanitas adduxit. Sic in ista mortalitate nos reatu tenebamur, ille misericordia descendit: intravit ad captivum redemptor, non oppressor. Dominus pro nobis sanguinem suum fudit, redemit nos, mutavit spem nostram. Adhuc portamus mortalitatem carnis, et de futura immortalitate præsumimus: et in mari fluctuamus, sed anchoram spei in terra jam fiximus.

XI. Sed non diligamus mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Quæ enim in mundo sunt « desiderium carnis est, et desiderium oculorum, et ambitio sæculi. » Tria sunt ista: ne quis forte dicat, Quæ in mundo sunt, Deus fecit, id est, cælum et terram, mare, solem, lunam, stellas, omnia ornamenta cœlorum. Quæ sunt ornamenta maris? omnia repentia. Quæ terræ? animalia, arbores, volatilia. Ista sunt in mundo, Deus illa fecit. Quare ergo non amem quod Deus fecit? Spiritus Dei sit in

te, ut videas quia hæc omnia bona sunt: sed væ tibi si amaveris condita, et deserueris conditorem. Pulchra sunt tibi: sed quanto est ille pulchrior qui ista formavit? Intendat Charitas Vestra. Similitudinibus enim potestis instrui: ne subrepat vobis Satanas, dicens quod solet dicere, Bene vobis sit in creatura Dei: quare illa fecit, nisi ut bene vobis sit? Et inebriantur, et pereunt, et obliviscuntur Creatorem suum: dum non temperanter, sed cupide utuntur creatis, Creator contemnitur. De talibus dicit Apostolus: « Coluerunt et servierunt creaturæ potius » quam Creatori, qui est benedictus in sæcula¹. » Non te prohibet Deus amare ista, sed non diligere ad beatitudinem: sed approbare et laudare ut ames Creatorem. Quemadmodum, fratres, si sponsus faceret sponsæ suæ anulum, et illa acceptum anulum plus diligeret quam sponsum qui illi fecit anulum; nonne in ipso dono sponsi adultera anima deprehenderetur, quamvis hoc amaret quod dedit sponsus? Certe hoc amaret, quod dedit sponsus: tamen si diceret: Sufficit mihi anulus iste, jam illius faciem nolo videre: qualis esset? Quis non detestaretur hanc amentiam? Quis non adulterinum animum convinceret? Amas aurum pro viro, amas anulum pro sponso: si hoc est in te, ut ames anulum pro sponso tuo, et nolis videre sponsum tuum; ad hoc tibi arrham dedit, ut non te oppigneraret, sed averteret. Ad hoc utique arrham dat sponsus, ut in arrha sua ipse ametur. Ergo dedit tibi Deus omnia ista, ama illum qui fecit. Plus est quod tibi vult dare, id est, se ipsum, qui ista fecit. Si autem amaveris hæc, quamvis illa Deus fecerit; et neglexeris Creatorem, et amaveris mundum; nonne tuus amor adulterinus deputabitur?

XII. Mundus enim appellatur non solum ista fabrica

¹ Rom. 1, 25.

quam fecit Deus, cœlum et terra, mare, visibilia et invisibilia: sed habitatores mundi mundus vocantur, quomodo domus vocatur et parietes et inhabitantes. Et aliquando laudamus domum, et vituperamus inhabitantes. Dicimus enim, Bona domus, quia marmorata est et pulchre laqueata: et aliter dicimus, Bona domus, nemo ibi patitur injuriam, nullæ rapinæ, nullæ oppressiones ibi fiunt. Modo non parietes laudamus, sed inhabitatores parietum: domus tamen vocatur, sive illa, sive illa. Omnes enim dilectores mundi, quia dilectione inhabitant mundum; sicut cœlum inhabitant quorum sursum est cor, et ambulant carne in terra: omnes ergo dilectores mundi mundus vocantur. Ipsi non habent nisi ista tria, desiderium carnis, desiderium oculorum, et ambitionem sæculi. Desiderant enim manducare, bibere, concumbere, uti voluptatibus istis. Numquid non est in his modus? Aut quando dicitur: Nolite ista diligere, hoc dicitur, ut non manducetis, aut non bibatis, aut filios non procreetis? Non hoc dicitur. Sed sit modus propter Creatorem, ut non vos illigent ista dilectione; ne ad fruendum hoc ametis quod ad utendum habere debetis. Non autem probamini, nisi quando vobis proponuntur duo, hoc aut illud: Justitiam vis, an lucra? Non habeo unde vivam, non habeo unde manducem, non habeo unde bibam. Sed quid, si non potes habere ista nisi per iniquitatem? Nonne melius amas quod non amittis, quam iniquitatem committis? Lucrum auri vides, damnum fidei non vides. Hoc ergo, ait nobis, « Desiderium » carnis est, » id est, desiderium earum rerum quæ pertinent ad carnem, sicut cibus et concubitus, et cætera hujusmodi.

XIII. « Et desiderium oculorum: » desiderium oculorum dicit omnem curiositatem. Jam quam late patet curiositas? Ipsa in spectaculis, in theatris, in sacramentis

diaboli, in magicis artibus, in maleficiis ipsa est curiositas. Aliquando tentat etiam servos Dei, ut velint quasi miraculum facere, tentare utrum exaudiat illos Deus in miraculis; curiositas est, hoc est desiderium oculorum; non est a Patre. Si dedit Deus, fac; obtulit enim ut facias; non enim qui non fecerunt, ad regnum Dei non pertinebunt. Cum gauderent Apostoli quia dæmonia eis subjecta erant, quid eis dixit Dominus? « Nolite in hoc gaudere, » sed gaudete, quoniam nomina vestra scripta sunt in » cœlo¹. » Inde voluit gaudere Apostolos, unde gaudes et tu. Væ tibi enim, si nomen tuum non est scriptum in cœlo. Numquid væ tibi, si non suscitaveris mortuos? Numquid væ tibi, si non ambulaveris in mari? numquid væ tibi, si non excluseris dæmonia? Si accepisti unde facias, utere humiliter, non superbe. Nam et de quibusdam pseudo-prophetis dixit Dominus, quia facturi sunt signa et prodigia². Ergo non sit ambitio sæculi. Ambitio sæculi superbia est. Jactare se vult in honoribus: magnus sibi videtur homo, sive de divitiis, sive de aliqua potentia.

XIV. Tria sunt ista, et nihil invenis unde tentetur cupiditas humana, nisi aut desiderio carnis, aut desiderio oculorum, aut ambitione sæculi. Per ista tria tentatus est Dominus a diabolo. Desiderio carnis tentatus est, quando dictum est ei: « Si Filius Dei es, dic lapidibus istis ut » panes fiant³: » quando esurivit post jejunium. Sed quomodo repulit tentatorem, et docuit pugnare militem? Attende quid illi ait: Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei. Tentatus est et desiderio oculorum de miraculo, quando ei dixit: « Mitte te deorsum⁴, » quia scriptum est: « Angelis suis mandavit de te, ut suscipiant te, ne quando offendas ad lapidem pedem tuum⁵. » Ille

¹ Luc. x, 29. — ² Matth. xxiv, 24. — ³ Id. iv, 3. — ⁴ Deut. viii, 3. — ⁵ Psal. xc, 11.